

MEFJÄRDS-

INFO 2006 04 10

1. ORDFÖRANDEN HAR ORDET
2. ÅRSMÖTET (protokoll som bilaga)
3. BRANDSKYDD
4. SSRS – Invigning ny brygga
5. NY MATRIKEL
6. VÅRBESÖK
7. HAVSBANDET
8. MEFJÄRD FRÅN OVAN
9. BERGUVEN
10. KRABBSTEN och STINKSVAMP
11. Ö-VRIGT
12. KERSTINS BETRAKTELSE

STORSKRAKEN

Ur Nordens Fåglar lånar jag text och bild igen. Storskraken är en av de största änderna. Elegant byggd, slank och långsträckt med lång tunn näbb. Hanen i praktdräkt (oktober-maj) med till stor del vit kropp, grönsvart huvud, röd näbb och svart rygg. Honan grå med rödbrunt huvud med tofs i nacken och rödaktig näbb. Häckar första gången vid två års ålder. Placerar boet i trädhål, bland klippblock, under hus eller utnyttjar gärna uppsatta holkar. Det sitter ganska många skrakholkar på Mefjärd. De 8-11 äggen kläcks i början av maj och ungarna är flygfärdiga efter 60-70 dagar. Hanen lämnar häckningsbestyren åt honan och hanar och icke häckande honor samlas i flockar. Det är härligt att se en skrakhona komma med hela ungskokken och stanna upp och dyka efter föda nära strandkanten. Hittar dom sedan fiskrens blir det vild kalabalik. Honan håller också rätt på sina ungar så att hon kan skydda dom mot trutens anfall.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Våår-hej kära Mefjärdsbo. Lång vinter denna vinter. Och inte vet vi riktigt när den tar slut. Hoppas att den gör det till påsk i alla fall. Hustru Caisa och jag räknar med att öppna upp då. Förhoppningsvis - Håkan Eriksson håller intensiv kontakt med W-bolaget - kan vi komma ut med Waxholmsbåt från Dalarö kl 12 på skärtorsdagen. Alternativt med den egna båten som bara ligger och väntar i gästhamnen på Dalarö. Och öppet vatten är det till största delen sedan i torsdags den 6 april. Hoppas också att Du kommer ut och hämtar din *Mefjärdsinfo* på Stora Bryggan. Annars får Du den per post några da'r senare.

Beträffande Waxholmsbolaget – Du kommer väl ihåg att i väntan på båt eller buss på Dalarö så finns det en vänthall i den glasade verandan som vetter mot sjön på östra sidan av Statoilmacken.

Jag är mycket tacksam att jag på årsmötet, fick en ny ”biträdande redaktör” till *Infot*. Välkommen Kerstin Svart Eriksson (1:17). Och tack för att Du redan bistått.

Vi tidigarelägger vårnumret med en månad – detta bl a för att locka alla till att delta i Valborgsmässofirandet sista april kl 21 vid brasplatsen på stora ängen. Ni får ju inte missa Caisas vinbål och insjungandet av våren och Mefjårdssäsongen. Dessutom vill jag redan nu förvarna om en invigning av Sjöräddningssällskapets nya brygga i Kyrkviken.

Vid årsmötet avgick Anita Lindqvist, som varit föreningens sekreterare i hur många år som helst, ur styrelsen. Avgick gjorde också Christina Kellner-Strand, allas vår Kicki. Tack för att Ni varit med och jobbat för föreningen och på ett mycket positivt sätt gjort nytta för oss alla. Anita ersätts av Lena Wristel som är vår nya sekreterare och hon har redan bidragit med årsmötesprotokollet. Välkommen Lena och tack för att Du vill hjälpa till med styrelsearbetet. I stället för Kicki går Kerstin in och henne har jag redan välkomnat. ***I avvaktan på ny matrikel bifogar jag en A5-sida med den nya styrelsens sammansättning. Notera att Du kan nå alla i styrelsen med E-post.***

Beträffande Waxholmsbolaget och deras trafik så ställde vi i höstas frågan om ***Du verkligen vill ha helgtrafik under vintern och om Du kommer att utnyttja en sådan möjlighet.*** Håkan, som är vår ”W-båtsman” fick in ett fåtal intressenter – ett tiotal - men inte tillräckligt många för att vi i dagsläget skulle gå vidare till Waxholmsbolaget.

SRV och soporna. Som Du förstått av SRV:s utskick så blir det ingen förändring av hanteringen av hushållssoporna denna säsong. Uppställningsplatser för gemensamma sopkärl kommer inte att börja byggas förrän årets säsong är slut dvs efter vecka 40. Grovsoporna har vi möjlighet att bli av med på färja vid Stora Bryggan lördagen den 20 maj kl 11 – 13 och lördagen den 16 september samma tid. ***Du som behöver hjälp med att forsla grovsopor från egna tomten till färjan kan ta kontakt med någon av oss i styrelsen så hjälper vi till med en transport.***

Ö-samarbetet, som kom igång för ett par år sedan fortsätter och vi, dvs representanter för Ornöboda, Söderviken, Fiversätra och Mefjärd träffas två gånger om året och informerar varandra och kollar om vi har frågor att samarbeta kring.

Som avslutning fortsätter jag att tjata på Dej kära läsare, att vi även i fortsättningen vill ha bidrag från Dej till detta blad. Det måste ju vara roligare för Dej om flera Ö-bor kommer till tals och det underlättar ju också vårt arbete. Glädjande nog har vi denna gång bidrag från flera av våra medlemmar. Tack för det.

ÅRSMÖTET

Avhölls i år igen på Södergården som ligger centralt och där vi även denna gång fick goda smörgåsar och fin service. Vi var drygt 40 deltagare som representerade 32 tomter. Hoppas vi blir något fler nästa gång. Som bilaga finner Du Årsmötesprotokollet.

Årsmötesgäst denna gång var Lena Högländer från Länsstyrelsens Informationscentral för Egentliga Östersjön (www.infobaltic.se) som berättade och visade bilder om algblomning. Intressant och informativt.

BRANDSKYDD – öns och Ditt eget

Ny brandspruta med ökad kapacitet (Haninge Brandförsvaret har konsulterats) kommer att inköpas nu i vår. Erforderlig slang och munstycken införskaffas samtidigt. Placering i nybyggd låst låda (skötsel-dagsjobb?) med nyckelskåp i vänthallen vid Stora Bryggan. Vi har efter några tidigare Ö-uttryckningar konstaterat att släckningsutrustningen skyndsamt transporteras till närmaste brygga (hittills östra) och därifrån till aktuell brandplats med båt. Bättre då att ha utrustningen vid brygga från början. Nuvarande utrustning kommer att flyttas till nybyggd låst låda (mera skötsel-dagsjobb?) på Östra Bryggan.

Av Haninge Brandförsvaret fick vi – Gunnar Hammarlund och jag – också en mycket stark rekommendation att alla på Ön borde ha *en bra handbrandsläckare i varje stuga*. Pga av vinterfrysrisken bör det vara en pulversläckare. Gunnar har gått vidare med detta och förhandlat fram ett attraktivt pris på en 6 kg:s pulversläckare av DAFO BRAND AB, det företag som vi kommer att köpa den nya Ö-sprutan av. Detta under förutsättning att vi köper ett större antal. Vi ger Dej nu chansen att genom föreningen inhandla:

en eller flera PK6A pulversläckare till det facila priset av kr/st 450:- fritt Mefjård att avhämtas i "Brandstationen" på Mefjård, preliminärt på första skötsel-dagen den 17:e juni. Beställer gör Du genom att senast den 31 maj ha inbetalat kr 450:- x antal släckare på **PG 50 49 84-6**. På talongen ***anges tydligt namn, tomtnummer samt antal släckare***.

Haninge Brandförsvaret rekommenderade oss också att ha egna ***gasdrivna handsiréner*** för larm om brand utbryter i det egna närområdet. Sådana handsiréner finns att köpa för ca en hundring i de flesta båttillbehörsaffärer. Gör det!!! Men missbruka den inte. För säkerhets skull repeterar vi hur larmsignalen skall låta för att påkalla larm:

----7 sek tjut---- 14 sek tyst ----7 sek tjut---- 14 sek tyst

----7 sek tjut---- 14 sek tyst osv under minst 2 minuter.

När faran är över låter man signalen tjuta i 30 – 40 sekunder.

Gunnar och Bertil

SSRS – Sjöräddningssällskapet

Som du vet fick vi i höstas hjälp av borgarbrandkåren på Ornö och SSRS kryssare Drottning Silvia att släcka en otäck markbrand på vår Ö. Som tack för denna och tidigare insatser donerade föreningen kr 5000:- till SSRS Ornö. Kanske Du också minns att jag i höstnumret skrev att SSRS Ornö bygger ny brygga för "Drottningen" vid Kyrkbryggan. Invigningen av denna brygga flyttar man fram till i maj för att ***"Sportstugeföreningen på Mefjård skall få möjlighet att delta"***. Datum är ännu inte bestämt men så snart vi vet vilken dag det blir kommer detta att anslås på våra anslagstavlor. Och då hoppas vi i Styrelsen att ***Du och de Dina åker till Kyrkviken för att delta i invigningen***.

Bertil

NY MATRIKEL

Ni som deltog på årsmötet fick tillfälle att gå igenom Era egna matrikeluppgifter och komplettera med en eventuell E-postadress. Ni som inte hade möjlighet att delta har fortfarande chansen att korrigera – ring (08 662 05 85) eller skriv eller maila till mej (Bertil) med den rätta uppgiften. Och Du – Du som har E-post - VI VILL HA DIN E-POSTADRESS

Postverket i all sin glans kan sköta varje leverans

Praktiskt visst med datafilen men ingenting kan bräcka stilen

Från en mänsklig hand som skrivit dock med tiden har det blivit

Så förbaskat supersmart nå varann i superfart

Du med elektronisk post skicka Din adress till oss

I matrikeln ska den stå skriv NU - låt inte tiden gå!

till caisabertil.nordstrom@rixmail.se

Kerstin

VÅRBESÖK på Mefjärd den 12 mars

Efter att ha kontaktat Bertil och konstaterat att Kjell Bojler varit ute på lördagen och att isen nog skulle hålla för ett besök på Mefjärd även på söndagen, bokade vi tid på Ornöfärjan och samlade ihop skidor, isdubbar, livlinor, ryggsäckar, fågelmat mm. Solen strålade från en klarblå himmel och det var en ovanligt vacker söndag.

Väl ombord på Ornöfärjan konstaterades att jag hade jag trampat ned min ena handske på golvet i bilen och den var nu alldeles genomblöt. Vad göra nu, inga extra handskar medtagna och det var ju ändå flera minusgrader ute. Då drog jag mig till minnes att det fanns ett osedvanligt varmt element på toaletten på Ornöfärjan så jag fick lägga min handske på det varma elementet under överresan och tillsammans med tidningspapper och elementet fick jag den i vart fall hyfsat torr.

När vi kom till Kyrkviken fanns inga spår på isen vare sig av människor eller djur. Det hade ju känts litet bättre om några spår funnits, men så var inte fallet.

Vi åkte ut till södra delen av Kyrkviken och satte på oss skidorna, isdubbarna och ryggsäckarna – en med extra kläder i (dock inga handskar..) och en till bredden fylld med fågelfrö och talgbollar. Därefter började jag långsamt pika mig ut. Johan och Malte kom efter på behörigt avstånd.....

Vilken dag! Alldeles vindstilla och strålände sol. Några svanar flög högt över våra huvuden, i övrigt såg vi inte till vare sig människor eller djur. Bara sol, is, snö och alldeles tyst.

Isen var bra tills vi började närma oss vad som såg ut som en ränna. Vi mindes att Bertil nämnt att Tom Granström hade brutit ränna för några dagar sedan. Vi kunde dock snart konstatera att rännan åter frusit och vi kunde åka vidare. Strax innan Måbärsskär var det litet svårare att ta sig fram. Isen var lite porös och det verkade som det frusit i omgångar. Stora isblock låg kastade litet hur som helst. Vi passerade dem och efter en timmes pikande var vi äntligen framme. Alldeles alldeles underbart!

Det var mycket snö och vi såg ett färskt rävspår, spår av rådjur och spår efter den lilla söta ekorren. Samt ett icke definierbart spår, kanske av en mink. Dock inga fåglar, men de flyger ju runt hela tiden och letar mat. När vi spejade ut över den vita solbelysta Fjärdlångsfjärden och lugnet och tystnaden var alldeles kompakt önskade vi att vi hade kunnat stanna kvar några dagar.

Efter att ha fyllt på fågelfröautomaterna, hängt ut talgbollarna, tagit en tur runt huset samt kollat inuti huset, var det dags att återvända för att inte missa sista färjan.

Nu gick det fort tillbaka. Johans tidigare så bekymrade ansikte - han gillar inte isar - lyste nu ikapp med solen och vi var tillbaka på Ornö efter redan cirka trettiofem minuter. Förmodligen hastighetsrekord!

Nu längtar vi bara efter att Vaxholmsbåtarna skall börja gå igen!!

Christina Areskoug

HAVSBANDET

Havsbandet, denna skärgårdsanknutna konstnärsgrupp ställer åter ut i Ornö bygdegård. Utställningen är öppen 15 juli – 23 juli. Vernissage med stipendieutdelning till konstnärligt begåvad elev i Ornö skola samt ett konstlotteri, äger rum lördagen den 15 juli kl. 12.00-16.00. Roland Klang låter hälsa att konstnärsgruppen i år gör ett stort pussel 87 x 122 cm med bitar där varje konstnär skapar ett konstverk av sin bit. Pusslet kommer sedan att vara till försäljning som helhet eller bit för bit.

Kerstin

MEFJÄRD FRÅN OVAN!

En del av Er har kanske besökt Stora Sandböte för att titta in i Anna Lindhagens stuga - hon som grundade kolonilotts rörelsen i Sverige - eller Johannes Södermans båtbyggerverkstad – Mefjårdssonen som dels byggde skötbåtar och dels var en naturalistisk konstnär med bl a illustrationer till Jan Fridegårds "Trägudars land" och Frans G Bengtssons "Röde Orm". Men har Ni besökt högsta punkten på ön, 37 m över havet? Stora Sandböte reser sig högre än alla andra öar längs Ornölandet. Den är ett ypperligt sjömärke, som syns långt utifrån havet, och var i gamla tider betydelsefullt vid infarten till Stockholm. Utsikten från Bötesberget (vårdkaseberget) är vidunderlig. Från högsta punkten ser man hela Mefjård från norr till söder och vid klart väder ser man Huvudskär med sin fyr och sina byggnader. Hela skärgården utanför Fjärdlång och söderut mot Stabbo ligger för Dina ögon! "Gå iland vid bryggan på nordvästsidan, passera till höger om Annas stuga och den bakomliggande Claras stuga samt följ stigen bakom dem åt vänster och senare vidare åt höger till öns topp. Uppe på berget blir det svårt att se någon stig. Fortsätt över berghällarna tills Du kommer till ett kallt bergsparti längst ut mot öster på högsta punkten. Du kommer inte att ångra Dig! Vid återfärden rekommenderas att gå rakt västerut från sagda utsiktspunkt. Då kommer man till toppens västliga utsiktspunkt på ett kallt hållparti. Även härifrån är utsikten magnifik, nu mot Stabbo, Utö och södra Ornö. Rakt fram ser Du t ex det karakteristiska Kockska huset med sina två vita skorstenar ytterst på Kockska udden mellan Kyrkviken och Vargvik. Vid nedfart, gå rakt norrut över hållarna tills Du träffar på stigen, som leder åter till stugorna."

Gunnar Huss

BERGUVEN

Berguven, Europas största uggle, är en hotad art. Nu ber Skärgårdsstiftelsen oss alla att hålla utkik efter den och rapportera in om vi ser någon. Berguven hörs ho i skymningen med ett dovt ho-ho. Ett kort raspande eller väsande ljud som upprepas fler gånger. Intensivast i februari - mars under de mörka timmarna. Ungarna börjar tigga i juni men hörs bäst under sommarnätterna juli-augusti. Den häckar i regel på klipphyllor i bergbranter mot SO - SV, vilket gör att de som inventerar måste vara viga och kunna klättra. I länet har 17 ungar märkts inom projektet Levande Skärgårdsnatur under förra året.

Ring Anett Persson, skärgårdsstiftelsen (08-4405615) eller Alar Broberg, ornitolog (070-3502148) om du har något att fråga eller berätta.

Kicki

DALARÖS KRABBSTEN

Det uråldriga krabbankaret är Dalarös symbol. Det var konstnären Bo Tilliander som för ett tjugotal år sedan förslog symbolen. Nu står den på torget i Dalarö sedan år 2000.

Krabbankaret användes vid strömmingsfisket. Med hjälp av en tråklyka fästes en större sten i klykan och låstes fast med en tvärså. För att skötraden skulle hållas på plats fästes ett krabbankare i varje ände.

Kicki på Notholmen

APROPÅ SVAMP

(Åtminstone) på södra ön växer Stinksvampen. Den har ett tjockt vitt skaft och en liten grön rund hätta som stinker. Svampen sprids genom doften som drar till sig allehanda flygfän som i sin tur sprider svampen vidare.

För att denna svamp inte skall spridas vidare föreslår undertecknad, att om ni ser en sådan svamp (känner lukten - det luktar sopor) tag bort den och kasta den i soporna.

Christina

Ö-VRIGT

Om båtbottnar och havstulpaner,

och om hur deras olyckliga förening kan bli mindre olycklig berättade Helena Högländer från Länsstyrelsen, på senaste årsmötet. Detta lilla kräftdjur som har ett hårt skal av kalk lever på att filtrera plankton ur vattnet. Arten, *Balanus improvisus*, kom hit sittande på ett fartyg för cirka 150 år sedan. Havstulpanerna sätter sig på hårda släta ytor, utsöndrar ett slags lim och bygger ett skal omkring sig. Men - om man borstar eller högtryckstvättar sin båt just när havstulpanerna satt sig är de lätta att få bort. Rengörs båten inom ett par veckor efter att tulpanerna satt sig så förefaller det som om man slipper fler tulpaner under säsongen. Denna manuella rengöring kan faktiskt bli ett alternativ till användningen av giftiga bottenfärger. Tulpanerna sätter sig någon gång mellan midsommar och slutet av juli, vilket ju skulle innebära att man måste vara observant under väldigt lång tid, men med hjälp av hemsidan www.infobaltic.se kan man få tillgång till det aktuella tulpanläget.

Algblomning vad är det

heter en liten broschyr som bland annat Länsstyrelsen i Stockholm medverkat till.

När mikroskopiskt små alger, växtplankton, förekommer i stor mängd, kallar vi det algblomning. Algerna bildar ett lager, av varierande tjocklek beroende på hur kraftigt algerna blommar, som lägger sig på vattenytan. Kraftiga blomningar beror ofta på höga halter av exempelvis fosfor och kväve. I Östersjön består ofta de problematiska blomningarna av så kallade cyanobakterier; blågrönalger. Alger är en viktig länk i näringskedjan. De är föda åt andra organismer men också betydelsefulla syreproducenter.

Allt som ser grumligt ut i vattnet är inte algblomning; det kan vara pollen, uppgrumlat bottensediment eller större alger som ryckts loss.

Giftiga blomningar av cyanobakterier förekommer oftast juli – augusti men även under hösten då vissa arter blommar. Det går inte att med blotta ögat avgöra om en algblomning är giftig och vi rekommenderas i broschyren att alltid räkna med att de är giftiga. Gift kan finnas kvar en period efter att algerna inte längre syns.

Symptom på förgiftning är illamående, hudirritationer och ögonbesvär, mag- och tarmproblem eller feberattacker. Kontakta läkare vid sådana symptom och se till att duscha ordentligt (ej i havsvattnet *min amn.*) om du badat i vatten med algblomning. Djur som fått i sig giftigt vatten får kräkningar och diarré – uppsök snarast veterinär.

Råd i korthet vid algblomning: undvik att bada, drick aldrig vatten med algblomning – det hjälper inte att koka vattnet, låt inte barn bada eller leka vid stranden, husdjur bör hållas bort från stränder och vatten.

sammanställt av *Kerstin*

Kerstins betraktelse

**Du gömmer Dig, vi glömmar ej
I evig längtan, evig trängtan, viskar vi;**

Vår

**Sommaren, jo´vars, något bättre än i mars
Höstens färger sägs ju glöda, men mera drag har julens röda
Kulor som i granen dinglar, medan vi på gatan vinglar
Som ej sandats, på med brodden
Dan därpå sker klafs i modden**

**Skidturen med apelsin, och skridskoditon´ kan va´ fin
Men isen var blott blank en timme, skidturen är redan minne**

**Så segar tiden likt en gröt, ja tusentals sekunder flöt
Förbi i evighetens flod, medan våran min var god
Men för våra hjärtans sår, finns blott en enda läkning;**

VÅR!